

Sygn. akt IX U 332/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 marca 2018 r.

Sąd Okręgowy _____ w Gliwicach Wydział IX

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku

w składzie:

Przewodniczący:	SSR del. Renata Stańczak
Protokolant:	Gabriela Jokiel

przy udziale ./.

po rozpoznaniu w dniu 20 marca 2018 r. w Rybniku

sprawy z odwołania K. S. (K. S.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania K. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

z dnia 21 grudnia 2017 r. nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu K. S. prawo do emerytury począwszy od dnia (...)

Sędzia

Sygn. akt IX U 332/18

UZASADNIENIE

Decyzją z 21 grudnia 2017r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił ubezpieczonemu K. S. (S.) prawa do emerytury na podstawie art.184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w związku z §4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, gdyż ubezpieczony na dzień 01.01.1999r. nie udowodnił wymaganego 15 letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Organ rentowy wskazał, że do pracy w szczególnych warunkach nie zaliczył okresów zatrudnienia:

- od 01.09.1972r. do 30.06.1975r., gdyż praca na stanowisku formierz-uczeń nie jest pracą wykonywaną stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, a jedynie jest to okres przyuczenia do zawodu lub odbywanie wstępnego stażu pracy,

- od 01.05.1976r. do 25.10.1976r., gdyż na świadectwie pracy z 30.09.2005r. podano, że ubezpieczony był zatrudniony na stanowisku „przerób mas”, natomiast pod powołanym działem III, poz. 21, pkt 15 zarządzenia nr 3 MHiPM z 30.03.1985r. widnieje stanowisko „przerabiacz mas formierskich i rdzeniarskich”,

- od 01.08.1977r. do 31.07.1988r., gdyż na świadectwie pracy z 30.09.2005r. podano stanowisko „wybijacz odlewów”, natomiast pod powołanym działem III, poz. 23, pkt 5 zarządzenia nr 3 MHiPM z 30.03.1985r. widnieje stanowisko „próbowniczy wyrobów/odlewów na ciśnienie”,

- od 01.08.1990r. do 28.02.1994r. z uwagi na brak informacji, że praca na stanowisku konserwatora (...) była wykonywana stale i bezpośrednio przy stanowiskach, na których zatrudnieni pracownicy wykonywali pracę w szczególnych warunkach wymienione w wykazie.

Ubezpieczony wniósł odwołanie od niniejszej decyzji domagając się jej zmiany poprzez przyznanie prawa do emerytury. Precyzując odwołanie na rozprawie 20 marca 2018r. wskazał, że pracował w warunkach szczególnych jako formierz ręczny, przerabiacz mas formierskich, wybijacz odlewów i konserwator D. od 1975r. do 1994r., poza okresem od 01.08.1988r. do 31.07.1990r., gdy był operatorem D..

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie z przyczyn jak w zaskarżonej decyzji.

Rozpoznając sprawę Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony urodził się (...)

W dniu(...) ubezpieczony złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury.

Organ rentowy uwzględnił ubezpieczonemu na dzień 1.01.1999r. łącznie 26 lat, 3 miesiące i 5 dni okresów składkowych oraz nieskładkowych, w tym 10 miesięcy pracy w warunkach szczególnych – okres pracy w Odlewni (...) w Ż. od 01.07.1975r. do 30.04.1976r. na stanowisku formierza ręcznego.

Ubezpieczony nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

(dowód: akta organu rentowego).

Ubezpieczony od 01.09.1972r. do 30.09.2005r. zatrudniony był w Odlewni (...) Sp. z o.o. w Ż. kolejno na stanowiskach:

- od 01.09.1972r. do 30.06.1975r. - formierza-ucznia,

- od 1.07.1975r. do 30.04.1976r. – formierza ręcznego,

- od 01.05.1976r. do 25.10.1976r. – przerabiacza mas formierskich i rdzeniarskich,

- od 01.08.1977r. do 31.07.1988r. -wybijacza odlewów,

- od 1.08.1988r. do 31.07.1990r. – operatora (...),

- od 01.08.1990r. do 28.02.1994r. – konserwatora (...),

- od 01.03.1994r. do 30.09.2005r. – operatora (...), wybijacza.

Od 26.10.1976r. do 5.07.1977r. ubezpieczony odbywał zasadniczą służbę wojskową. Pracę po zakończeniu służby podjął 1.08.1977r.

(dowód: akta osobowe ubezpieczonego, przesłuchanie ubezpieczonego na rozprawie 20.03.2018r. czas nagrania 00:57:51 – 01:11:23).

Odlewnia (...) składała się z odlewni i warsztatu remontowego.

Od maja 1976r. ubezpieczony pracował faktycznie jako przerabiacz mas formierskich i rdzeniarskich. Jego praca polegała na przygotowaniu wkładu dostarczanego następnie do urządzenia D. - M. , gdzie wykonywano formy na odlewy. Wkład stanowiła zużyta masa, pył węglowy, piasek kwarcowy, woda i bentonit, a w przypadku odlewów rdzeniowych w formie należało umieścić również rdzenie. P. mas formierskich i rdzeniarskich musiał ładować te wszystkie składniki na specjalny taśmociąg, który doprowadzony był do dużego młynka, gdzie tworzyła się masa. Musiała też być na bieżąco dolewana woda by uzyskać odpowiednią wilgotność.

Z kolei w latach 1977 do 1988 ubezpieczony pracował wyłącznie jako wybijacz odlewów. Świadczył tą pracę w pełnym wymiarze czasu pracy.

W Odlewni pracowała maszyna D., która wykonywała na godzinę 250 form na odlewy. Miała postać komory, w której pracował tłok i była wyposażona w klapę zamykającą. Specjalnym taśmociągiem, który był umieszczony nad maszyną, był doprowadzany wkład do tej maszyny – przygotowywany wcześniej przez przerabiacza mas formierskich i rdzeniarskich. Jak się wypełniło wkładem komorę, klapa się zamykała, tłok zaczął pracować i wszystko się zagęszczało. Następnie maszyna się przesunęła, klapa się otwierała i ten tłok wypychał gotową formę na (...) i tam następowało zalewanie, czyli wypełnienie tej formy ciekłym, gorącym metalem. Następnie materiał przesuwany był na kratę, gdzie były te odlewy wybijane. Do obowiązków ubezpieczonego jako wybijacza należało ładowanie tych „wybitych” odlewów do specjalnych pojemników, gdzie były schładzane. Robił to za pomocą metalowego haka, łopaty, a nieraz również za pomocą rąk zaopatrzonych tylko w rękawice ochronne

Operatorem D. ubezpieczony był w okresie od 1988r. do 1990r. Wówczas pracował z na zastępstwo.

W 1990r. D. pracowała na jedną zmianę, bo nie było zapotrzebowania na dwóch operatorów i dlatego ubezpieczony został skierowany do prac konserwatora. Jako konserwator maszyny D. ubezpieczony wykonywał prace konserwujące codziennie, gdyż takiej codziennej konserwacji wymagała maszyna. Praca ubezpieczonego jako konserwatora polegała na smarowaniu, czyszczeniu, mierzeniu komory, czyszczeniu tej komory z masy, która była przywarta do niej. D. miała 18 metrów samego łoża, gdzie stały formy i całe łożo trzeba było wyczyścić. To stało z kolei na 36 rolkach, które codziennie były zalewane metalem. Rolki trzeba było codziennie czyścić. Operator maszyny musiał mieć ją całkowicie przygotowaną do pracy.

Od 1994r. ubezpieczony łączył dwa stanowiska: wybijacza i operatora.

Szkodliwość warunków pracy polegała na zapyleniu i oparach. Opary brały się z zalewania form. Panowała tam także wysoka temperatura. Zalewacze, którzy ręcznie zalewali każdą mieli okulary, rękawice ochronne i odzież ochronną.

Za pracę w warunkach szczególnych ubezpieczony stale otrzymywał dodatek finansowy w różnych wysokościach, nadto mleko i zupełną regeneracyjną. Pracownicy Odlewni mieli również prawo do specjalnego urlopu zdrowotnego.

W okresie spornym razem z ubezpieczonym pracowali H. O. jako modelarz oraz G. P. jako ślusarz utrzymania ruchu – ślusarz awaryjny, obaj uprawnieni do emerytury z obniżonego wieku w związku z wykonywaniem pracy w szczególnych warunkach w Odlewni (...) w Ż.

(dowód: akta osobowe ubezpieczonego, zeznania świadków H. O. i G. P. oraz ubezpieczonego złożone na rozprawie 20.03.2018r., czas nagrania 00:13:26 – 01:11:24 protokołu elektronicznego).

Ustalenia j.w. w zakresie rzeczywiście wykonywanej pracy przez ubezpieczonego w okresie spornym, Sąd oparł na danych wynikających z powołanej dokumentacji, na zeznaniach świadków, którzy pracowali razem z ubezpieczonym, z tym, że zeznaniom świadka H. O. nie dał wiary w części, w której świadek zeznał, że ubezpieczony w latach 1977-1988 wykonywał równocześnie prace operatora maszyny D.-M. oraz wybijacza odlewów. Zeznania te bowiem stoją w sprzeczności z pozostałym materiałem dowodowym zebrany w sprawie, w tym ze zgodnymi zeznaniami świadka

G. P. i ubezpieczonego, którym to zeznaniom Sąd w pełni dał wiarę jako logicznym i spójnym, a nadto znajdującym potwierdzenie w zgromadzonej dokumentacji (w tym treści świadectwa pracy z 30.09.2005r., w którym pracodawca jednoznacznie wskazał na jakich stanowiskach pracy ubezpieczony pracował w warunkach szczególnych).

Mając na uwadze powyższe ustalenia Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie.

Jak wynika z treści art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (j.t. Dz.U. z 2017r., poz. 1383 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31.12.1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. na dzień 31.12.1998r.) osiągnęli:

- okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 (tj. 25 lat dla mężczyzn).

Ust. 2 „Emerytura, o której mowa w ust.1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego”.

Jak wynika z §4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983r. Nr 8, poz. 43 ze zm.) pracownik, który wykonywał prace w warunkach szczególnych, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- osiągnął wiek emerytalny: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W świetle utrwalonego orzecznictwa sądowego dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego stanowiska tylko rodzaj rzeczywiście powierzonej pracy (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 26.06.2015r. sygn. akt III AUa 168/15 LEX nr 1761793).

W niniejszej sprawie niesporne było, iż (...) ubezpieczony ukończył 60 lat, nie przystąpił do OFE i legitymuje się, wymaganym przepisami, 25-letnim okresem składkowym i nieskładkowym.

Spór w niniejszej sprawie sprowadzał się do ustalenia czy ubezpieczony spełnia pozostały warunek konieczny do nabycia prawa do tzw. wcześniejszej emerytury, tj. czy ma wymagany okres pracy w warunkach szczególnych.

W ocenie Sądu, przeprowadzone postępowanie dowodowe w sprawie pozwala jednoznacznie stwierdzić, iż ubezpieczony, będąc zatrudniony w Odlewni (...) co najmniej w okresach: od 01.05.1976r. do 25.10.1976r. będąc zatrudnionym na stanowisku przerabiacza mas formierskich i rdzeniarskich, od 01.08.1977r. do 31.07.1988r. będąc zatrudnionym na stanowisku wybijacza odlewów i od 01.08.1990r. do 28.02.1994r. będąc zatrudnionym na stanowisku konserwatora (...), wykonywał faktycznie stale i w pełnym wymiarze prace w warunkach szczególnych wymienione w wykazie A, dział III poz. 21 - przygotowywanie mas formierskich i prace formierzy oraz rdzeniarzy, poz. 23 - wybijanie, oczyszczanie i wykańczanie odlewów oraz w wykazie A, dział XIV, poz. 25 - bieżąca konserwacja agregatów i urządzeń oraz prace budowlano-montażowe i budowlano-remontowe na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie.

Powyższe wynika jednoznacznie z wiarygodnych, szczegółowych, spójnych i logicznych oraz korelujących ze sobą zeznań świadków oraz ubezpieczonego (z tym, że zeznaniom świadka H. O. w zakresie pracy ubezpieczonego od 1977

do 1988r. Sąd nie dał wiary z przyczyn wskazanych powyżej). Niewątpliwie praca na stanowisku przerabiacza mas formierskich i rdzeniarskich była faktycznie pracą polegającą na przygotowywaniu mas formierskich i rdzeniarskich używając do tego urządzeń znajdujących się w jednej hali w cyklu produkcyjnym, tj. młynka, do którego był doprowadzony taśmociąg, na który rzucana była masa z dodatkami bentonitem i pyłem, dolewana była woda by uzyskać odpowiednią wilgotność masy.

Nadto w okresie od 01.08.1977r. do 31.07.1988r. ubezpieczony wykonywał pracę polegającą na wybijaniu odlewów stale i pełnym wymiarze czasu pracy. Sąd dał wiarę zeznaniom ubezpieczonego, iż w okresie tym nie wykonywał żadnej innej pracy, w szczególności nie był operatorem maszyny D.. Zeznania te bowiem korelują z wiarygodnymi zeznaniami świadka G. P. i z treścią świadectwa pracy z 30.09.2005r.

Nadto także w okresie od 01.08.1990r. do 28.02.1994r. ubezpieczony faktycznie wykonywał pracę w szczególnych warunkach, gdyż wykonywał prace konserwatorskie urządzenia D. na oddziale będącym w ruchu, w którym niewątpliwie jako podstawowe wykonywane były prace wymienione w wykazie, tj. prace określone w wykazie A, dziale III, poz. 21, 22, i 23 - odlewanie staliwa, żeliwa, metali nieżelaznych i rur.

Praca w Odlewni (...) wykonywana była w warunkach szkodliwych w zapyleniu, oparach, w wysokiej temperaturze.

Sąd oparł się w niniejszym postępowaniu na treści świadectwa pracy z (...), które organ rentowy kwestionował. W ocenie Sądu bowiem, istotny jest przede wszystkim fakt uznania przez pracodawcę wykonywania przez ubezpieczonego pracy w poszczególnych okresach pracy. Pozostałe okoliczności, w tym faktyczny charakter wykonywanej pracy został wykazany w toku niniejszego postępowania innymi dowodami. W tej sytuacji zarzucane przez organ rentowy uchybienia formalne wobec treści tegoż świadectwa pracy nie wpływają na rozstrzygnięcie Sądu.

W postępowaniu odwoławczym przed Sądem nie obowiązują bowiem ograniczenia dowodowe jakie występują w postępowaniu o świadczenia emerytalno-rentowe przed organem rentowym, a Sąd może ustalić okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość jak: okresy zatrudnienia, w tym wykonywanie pracy w warunkach szczególnych, za pomocą wszelkich środków dowodowych, przewidzianych w kodeksie postępowania cywilnego (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10.03.1984r. III UZP 6/84, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21.09.1984r. III UZP 48/84, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 07.12.2006r., I UK 179/06, LEX nr 342283).

Zaliczeniu do pracy w warunkach szczególnych podlega także okres odbywania przez ubezpieczonego zasadniczej służby wojskowej w latach 1976 - 1977 przypadającej na okres jego zatrudnienia w Odlewni (...) w Ż..

Należy zwrócić uwagę, iż odbywanie zasadniczej służby wojskowej regulowane było przez ustawę z dnia 21.11.1967r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz.U. z 2015r., poz. 827).

Zgodnie z treścią art. 108 ust. 1 tej ustawy obowiązującego w okresie od dnia 29.11.1967r. do dnia 31.12.1974r. (w brzmieniu pierwotnym) i po zmianie od dnia 01.01.1975r.(w brzmieniu do dnia 05.08.1979r.) – a zatem w okresie odbywania zasadniczej służby wojskowej przez odwołującego – okres odbytej zasadniczej lub okresowej służby wojskowej zalicza się do okresu zatrudnienia, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem, pracownikom, którzy po odbyciu tej służby podjęli zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym byli zatrudnieni przed powołaniem do służby, albo w tej samej gałęzi pracy.

Na podstawie art. 108 ust. 4 w/w ustawy wydane zostało Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22.11.1968r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin (Dz. U. Nr 44, poz. 318). Rozporządzenie to obowiązywało do dnia 31.08.1979r. Zgodnie z § 5 ust. 1 rozporządzenia żołnierzowi, który podjął zatrudnienie stosownie do zasad określonych w § 2-4 (tj. w terminie 30 dni od dnia zwolnienia ze służby wojskowej zgłosił powrót do zakładu pracy), wlicza się czas odbywania służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął zatrudnienie, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem w tym zakładzie oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie.

Treść powyższych przepisów wskazuje, że skoro czas odbywania służby wojskowej w warunkach określonych w tych przepisach, wlicza się do okresu zatrudnienia, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem, w tym w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie, to okres ten należy zaliczyć do pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz.43 ze zm.). Do odbywania zasadniczej służby wojskowej należy bowiem stosować przepisy w brzmieniu obowiązującym w okresie jej odbywania.

Takie stanowisko potwierdza Sąd Najwyższy w uzasadnieniu do wyroku z dnia 09.03.2010r. I UK 333/09 (LEX 585739) oraz w wyroku z dnia 25.02.2010 r. II UK 219/09 (LEX nr 590248), a także uchwała Sądu Najwyższego w składzie 7 sędziów z dnia 16.10.2013r. sygn.II UZP 6/13 (OSNP 2014/3/42). Przychylił się do tego stanowiska Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 02.04.2015r., III AUa 2325/14, zaś Sąd orzekający prezentowane stanowisko w pełni podziela.

Ubezpieczony odbywał zasadniczą służbę wojskową w okresie zatrudnienia w w/w Odlewni, gdzie wykonywał pracę w warunkach szczególnych bezpośrednio przed pójściem do wojska i po powrocie z wojska. Po zwolnieniu ze służby wojskowej ubezpieczony w ciągu 30 dni, bo z dniem 1.08.1977r. powrócił do pracy u tego samego pracodawcy. W takiej sytuacji okres tej służby podlega zaliczeniu do pracy w warunkach szczególnych.

Ubezpieczony posiada zatem na dzień 01.01.1999r., wymagany 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach przy uwzględnieniu spornych okresów pracy od 01.05.1976r. do 25.10.1976r., od 01.08.1977r. do 31.07.1988r. i od 01.08.1990r. do 28.02.1994r. i okresu służby wojskowej jako pracy w szczególnych warunkach.

Mając powyższe na uwadze, kierując się uregulowaniami prawnymi powołanymi na wstępie rozważań, Sąd na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury poczynając od (...), tj. od ukończenia 60 lat (zgodnie z art.129 ust.1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS).

SSR del. Renata Stańczak